

Seminář č. III. – Tradiční právní argumenty

I. Prostudujte si úryvek z knihy Ch. Perelmana Právní logika a odpovězte na následující otázky:

- 1) V čem se změnilo pojmání právní argumentace mezi pojetím pojmové jurisprudence a tzv. sociologických škol?
- 2) Které argumenty svědčí pro rozšíření dosahu pravidla o zákazu vstupu psů na stanici?
- 3) Z přehledu argumentů uvedených v bodě 33 tohoto úryvku jsou založeny na eliminaci a které na analogii?
- 4) Pokuste se charakterizovat společné rysy obou skupin argumentů.
- 5) Které právní argumenty jsou založeny na ideji práva jako systému?

II. Přiřaďte k jednotlivým výkladům použité právní argumenty a určete, ze které výkladové metody jsou dovozeny. Dále zdůvodněte, zda jsou uvedená řešení správná:

- a) Věci jsou podle § 498 nového občanského zákoníku movité nebo nemovité, třetí možnost není. Zvíře není věc nemovitá, neboť se nejedná ani o pozemek, ani o stavbu, ani o právo nemovité povahy. Z toho vyplývá, že zvíře je věc movitá.
- b) Rozhodnutí, kterým se dodatečně stavba nebo její změna povoluje, musí mít obsahově stejné náležitosti jako stavební povolení. Nelze připustit výklad zákona, který by stanovil mírnější kritéria pro dodatečné povolení stavby, resp. její změny, než jaká jsou kladena na řádné stavební povolení. Má-li totiž norma určité požadavky na řádné rozhodnutí v situaci, kdy žadatel o stavební povolení postupoval podle zákona, tím spíše je musí mít na rozhodnutí svou povahou mimořádné, kdy žadatel od počátku zákon nerespektoval.¹
- c) Je-li pro řízení o kasační stížnosti (z. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní) před Nejvyšším správním soudem třeba povinného zastoupení advokátem, nelze trvat na této procesní povinnosti tehdy, pokud se jedná o kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neustanovení advokáta pro řízení o žalobě před krajským soudem.

III. Který argument je podstatou aplikace následujících zákonných ustanovení? Zvažte, jaké důsledky má tato metoda právní úpravy v kontextu principu právní jistoty a autonomie vůle, příp. ve veřejném právu? Kde nalezneme pravidla pro legislativní užití výrazů „obdobně“ a „přiměřeně“? Diskutujte o povaze tohoto výkladového instrumentu.

- a) § 2188 nového občanského zákoníku:

V ostatním se na směnnou smlouvu **přiměřeně** použijí ustanovení o kupní smlouvě s tím, že se každá ze stran považuje ohledně věci, kterou směnou dává, za stranu prodávající, a ohledně věci, kterou přijímá, za stranu kupující.

¹ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2007, čj. 1 As 46/2006-75

b) § 44 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů:

(1) Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do soudního spisu, s výjimkou protokolu o hlasování, a činit si z něho výpisy a opisy.

(2) Každému, kdo na tom má právní zájem nebo kdo pro to má vážné důvody, předseda senátu na žádost povolí, aby nahlédl do spisu a aby si z něho učinil výpisy nebo opisy, ledaže jde o spis, o němž právní předpisy stanoví, že jeho obsah musí zůstat utajen.

(3) Při povolování nahlížet do spisů je nutno učinit takové opatření, aby byla zachována tajnost utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem.

(4) Odstavce 1 až 3 se použijí **obdobně** pro přehrávání záznamů, poskytování jejich kopií nebo pro jiné způsoby zachycení obsahu listiny.

c) § 21 odst. 4 a 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“)

(4) Za právnickou osobu nemůže jednat ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby.

(5) Každý, kdo jedná za právnickou osobu, musí své oprávnění prokázat. V téže věci může za právnickou osobu současně jednat jen jediná osoba.

§ 21b o.s.ř.

(1) Za obec a za vyšší územně samosprávný celek jedná ten, kdo je podle zvláštního zákona oprávněn je zastupovat navenek, nebo jejich zaměstnanec, který tím byl touto osobou pověřen.

(2) Ustanovení § 21 odst. 4 a 5 platí **obdobně**.

IV. Přečtěte si usnesení zvláštního „konfliktního“ senátu pro řešení některých kompetenčních sporů ze dne 14. 12. 2017, č.j. Konf 44/2017-7 a přemýšlejte nad následujícími otázkami:

1) Do jaké větve soudnictví řadila předmětný právní vztah praxe před sjednocujícím rozhodnutím konfliktního senátu?

2) K jaké výkladové metodě náleží výklad podle „povahy věci“?

3) Jaké argumenty a prameny užil konfliktní senát při hledání povahy vztahu mezi zaměstnancem a Úřadem práce týkající se ochrany zaměstnance při platební neschopnosti zaměstnavatele?

4) Vymezte cíle, účely a hodnoty sledované zákonem 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele.

5) Najděte momenty systematického výkladu v odůvodnění a blíže určete, jaké části systematiky právního řádu hrají v použité argumentaci hlavní roli.

8) Mohou různé teorie rozlišení soukromého a veřejného práva generovat různé závěry o povaze téhož právního vztahu? A jak tomu bylo v řešeném případě?

9) Najděte v odůvodnění ekonomický argument. Svědčí pro zaujatý právní závěr, či nikoliv a proč?

10) Posuďte význam argumentace fikcí racionálního zákonodárce pro řešení věci a posuďte přesvědčivost tohoto argumentu.

V. Promyslete si odpovědi na následující okruhy problémů řešené v nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 31/10 (vyšší soudní úředníci):

- 1) Na jakém mechanismu byla legislativně technicky konstruována ustanovení § 10 a § 11 zákona o vyšších soudních úřednících?
- 2) Analyzujte systematické vztahy obou citovaných ustanovení. Podle jakých výkladových pravidel byste jejich vztah řešili?
- 3) Jaké rozměry má nezávislost soudce? A je nezávislý jen soudce, anebo také soud?
- 4) Čím je vázán vyšší soudní úředník a čím je vázán soudce?
- 5) Jakou metodu aplikoval Ústavní soud při zkoumání rozdílů mezi soudcem a vyšším soudním úředníkem?
- 6) Jaké metodologické pravidlo platí pro výklad výjimek z pravidla? A jaký je v tomto ohledu podle ÚS vztah ústavní a zákonné právní úpravy?
- 7) Definujte hlavní rozhodovací důvody nálezů. O jaké argumenty se opírají?

VI. Přečtěte si nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 21/04 k problematice užití analogie v procesním právu a promyslete následující otázky:

- 1) Lze výkladem dotvářet veřejnoprávní procesní předpis, příp. za jakých podmínek?
- 2) Lze cestou dotváření práva překlenout mezeru spočívající v absenci kompetenční normy orgánu veřejné moci k výkonu určité pravomoci? O jaký typ mezery se jedná?
- 3) Jedná se v posuzovaném případě o zamýšlenou či nezamýšlenou mezeru právní úpravy?